

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnishvo je na Miklošičevi cesti št. 8. Dopisi se pošiljajo uredishtvu, naročnina upravnishvu. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanjju popust. Za odgovor se priloži znamko.

Bratom Jugoslovanom v premislek.

V začetku septembra t. l. sem se vozil od Pragerskega do Ptuj skupaj s srbskim trgovcem iz Bosne. Imel je pri sebi tri dečke v starosti 10—13 let. Dva sta bila njegova, eden pa od njegovega prijatelja. Te dečke je pripeljal na Stajersko v nemške srednje šole, in sicer je nameraval enega vpisati v ptujsko gimnazijo, dva pa v mariborsko realno. Stanovali bi dečki v nemških Studentenheimih teh mest! Vprašal sem moža, čemu daje otroke tako daleč iz doma v šole. Odgovoril mi je: Jaz sem trgovec in istotako oče od tretjega teh dečkov. Dečki so tudi namenjeni trgovini. Napravijo tukaj med Nemci eden ali dva razreda srednje šole, potem pa našo domačo trgovsko šolo. Tudi jaz sem študiral nekaj časa na mariborski realni. Sedanji oskrbnik nemškega viteškega reda pri Veliki Nedelji, Senčar je bil moj sošolec in že takrat hud Nemec, čeravno čisto slovenskega imena. Tega nisem mogel razumeti in sem mu to tudi večkrat odkrito povedal! Odvrnil sem možu, da tudi jaz ne razumem njegovega početja, da pošilja otroke v tujino v šole, če imajo doma priliko za šolanje. Nato je povedal, da želi, da se dečki med Nemci naučijo nemščini, ki jo rabijo v trgovini. Sin njegovega prijatelja je že bil eno leto v Pragi v šoli, a celo leto ni slišal nemške besede (dečko je govoril gladko češki). Zato ga zdaj da z njegovim skupaj v Maribor.

Razložil sem mu, da so se od časa njegovega študiranja do danes narodnostne razmere pri nas zelo poostrele vsled vedno hujšega nemškega pritiska; da vlada v nemških dijaških domih nemškonacionalni duh, da bodo dečki kot Jugoslovani morali veliko trpeti od svojih nemških tovarišev. Povedal sem mu, da so ti kraji slovenski, le v mestih se Nemci umetno vzdržujejo, da on s svojim početjem materijalno in moralno podpira to nemštvo in tako škoduje nam Slovincem!

Dokazal sem mu, kako je njegovo ravnanje nelogično. Trgovec v Bosni za svoje slovanske odjemalce vendar ne potrebuje nemščine. Nemščino rabi samo za naručevanje blaga pri nemških tvornicah in veletrgovcih. To pa je popolnoma napačno, da se on v jeziku prilagodi njim. V interesu Nemcev je, da si ohranijo izvoz v jugoslovanske dežele, oni imajo dobiček od tega, torej bi se oni morali učiti našega jezika, ali pa vsaj v svojih podjetjih nastavljati Jugoslovane za občevarje z nami. S tem bi dobilo mnogo naših ljudi lep kruh. Naš človek bi tudi boljše zastopal

trgovske interese svojih rojakov, on bi skrbel, da se jim vedno solidno in rečno postreže. To bi že bil dvojni dobiček. Razen tega bi si Jugoslovani prihranili velike stroške, ki jih povzroča študiranje naraščaja tako daleč v tujini.

Seveda je treba enkrat začeti s slovanskim dopisovanjem v trgovini z onimi tvornicami in veletrgovci, ki pošiljajo svoje blago k Jugoslovanom. To pa se mora vršiti po natančno izdelanem načrtu. Ne da bi en trgovec, ki slučajno bere ta članek, naenkrat pisal srbski in zahteval od nemške tvrdke srbsko postrežbo. Posamezniku bi seveda tvrdka oholo odgovorila ali pa sploh ignorirala njegov nemški dopis. Trgovec bi rabil blago druge tvrdke ne bi vedel in moral bi zopet pisati v nemščini. Poleg blamaže bi lahko še imel materijelno škodo. Zato je treba dobre organizacije. Trgovci, ki so v zvezi z nemškimi tvornicami, bi tej organizaciji naznačili stroko (železnina, tkanine itd.), v kateri morajo dopisovati nemški. Organizacija bi poiskala kako slovansko (n. pr. češko) ali francosko tvrdko, ki bila pripravljena, postreči tudi na slovansko zahtevo v slovanskem jeziku. O tem bi organizacija obvestila dotičnega trgovca. Šele zdaj bi trgovec stavil na nemško tvrdko zahtevo po slovanski korespondenci. Če bi mu tvrdka to zahtevo odbila, pa bi se trgovec obrnil na ono tvrdko, katero mu je priporočila organizacija. Seveda bi trgovec moral biti tudi gmotno neodvisen od nemške tvrdke. Organizacija bi mu morala nuditi potrebni kredit, da trgovec lahko nemški tvrdki takoj poravnava eventualne zaostanke v računih.

S takim smotrenim ravnanjem bi se jugoslovanski narodi emancipirali od Nemcev in z gospodarsko osamosvojo bi tudi politično pridobili. Potem šele bi jugoslovanske dežele postale res jugoslovanske. Zdaj se šopiri nemščina povsod v uradih, v trgovini in celo v družabnem življenju skoro po vsem slovenskem ozemlju, na Hrvaškem istotako razen uradov, o Bosni in Hercegovini pa je, če se ne motim, poslanec Grabmayer že pred aneksijo l. 1908 pisal v „Grazer Tagblattu“: „Wir Deutsche können mit den Verhältnissen in Bosnien und Herzegovina zufrieden sein: das Deutsche ist als Amts- und Verkehrssprache überall durchgeführt.“ Da se tudi na Hrvaškem nemščini prepušča preveč veljave, kaže n. pr. dejstvo, da ptujski in drugi nemškonacionalni „Mädchenheimi“ dobivajo lep dobiček od tam stanujočih hrvaških deklet.

Naj nam bratje Srbi in Hrvatje ne očitajo ozkosrčnega šovinizma. Mi smo naj-

bližje Nemcem, trdo čutimo njihov politični, gospodarski in socialni pritisk ter bolj vidimo in pripoznamo njihovo dobro premišljene nakane. Tudi Bosna, Hercegovina, Hrvatska in zlasti Slavonija ne smejo prezreti in omalovaževati nemške nevarnosti. Nemške kolonije v teh deželah rastejo vidoma. Nevarnost se jim odvzame le, ako se v teh deželah v prometu in uradu kakor tudi v družabnem življenju rabi izključno domači slovanski jezik ter se na ta način priseljenci morajo v jeziku asimilirati domačemu prebivalstvu. Da se Srbi in Hrvati tem sigurneje obranijo nemškega navalu, zato pa je tudi potrebno, da ne podpirajo Nemcev v naših slovenskih krajih in ne škodijo nam s tem, da pošiljajo svoje otroke v nepotrebne nemške šole v naših krajih. Čim dalje se moramo mi Slovenci umikati pred Nemci, tembolj se nemška nevarnost približuje Srbom in Hrvatom. Tudi tvoja hiša je v nevarnosti, če gori sosedova.

Ves narodni boj je boj za kruh. Pri nas na Slovenskem se gre za uradniške službe, za zaslužek v trgovini in industriji, pri Srbih in Hrvatih dozda še bolj za trgovino in industrijo kakor za uradniške službe. Povsod pa zahteva Nemec (na Hrvaškem tudi Madžar) zase lažje delo in boljši zaslužek. Da si ga zagigura, zato sili svoj jezik in svojo „kulturo“ v ospredje. Da si torej ohranimo svoj kruh v svoji domovini, zato moramo dosledno varovati pravice svojega jezika in z narodnim šolstvom širiti narodno kulturo in izobrazbo, ne pa podpirati tujega šolstva naših narodnih sovražnikov.

Iz slovenskih krajev.

Iz Novega mesta. Shod kandidata Jarca, ki se je vršil v nedeljo, dne 15. t. m. je bil sicer dober obiskan, a bilo je žalibog navzočih 67 naprednih volilcev, klerikalnih pa samo 64, vstevši več obrtnih vajencev, pod vodstvom znanega petelinčka Pielja iz sodnije. Jarc je predlagal za predsednika knjigotržca Horvata, proti čemur so napredni volilci protestirali. Pri glasovanju je dobil naprednjak Kraigher 62 glasov. Ker pa se nemir še ni podel, je g. Rozman predlagal za predsednika prošta Elberta, ki je takoj podal besedo kandidatu Jarcu, ki je v dolgem govoru risal svoje vrline in veliko ljubezen do Novega mesta. Nato se je oglašil k besedi g. Rozman, ki je Jarčeva izvajanja popolnoma pobil, tako da kandidat Jarc ni mogel dati nobenega pravega odgovora. Ko so volilci to zapazili, so trunoma odšli iz dvorane. Slišali so se

neprestano samo klici: Živio Gangl! Gospod Jarc, nas Novomeščane ne boste farbali!

Veteranski praznik v Novem mestu. Veteransko društvo, ki obstoji iz samih velepomembnih mož, je postalo v Novem mestu „zelo“ priljubljeno. Načelnik Mlaker je zadnjič zbral vse „špice“ Novega mesta, to je glavarja Rechbacha, predsednika okrožnega sodišča dr. Kavčiča, prošta Elberta, frančiškanskega gvardijana Gottharda in znanega Bergmana, nakar so se vsi skupaj pustili na dvorišču veteranske vojašnice — okrožnem sodišču — slovesno fotografirati. Uniformirani pazniki bodo sedaj v resnici lahko ponosno stopali, ki bo vsak v svojem „lagerju“ imel „kontrafe“ vseh bistrih glav in vseh pravih prijateljev. A zapomnite si gospodje veterajnarji: Novega mesta ne boste ponemčurili, saj nimate nikjer vstopa, še manj pa nastopa. Zelo vesel pojav pa je, da se niti en gasilec ni odzval vabilu veterancev. Tako je prav!

Iz Komna na Goriškem. Pretečeni teden se je pri tukajšnjem sodišču vršila zanimiva pravda, ki je v jasni luči pokazala novodobne klerikalne značaje, to pot zlasti komenskega notarja nemškutarsko-klerikalnega dr. Kotnika, ki se je proslavil s svojo znano „tolminsko afero“. Med ljudstvom in uradishtvom splošno nepriljubljen, uprizarja svoje čudne kaprice največ v pisarni nad osobjem pisarne, katero ga pa v par mesecih redno zapušča. — Tako je storil tudi zadnji njegov solicitor. Ta ljubi notarček si je domišljeval v svoji nedosegljivi prevzetnosti, da mu sme kljub pravočasni odpovedi obdržati plačo in sprichevalo. Po brez uspešnih opominih ga je solicitor tožil in eno tožbo tudi dobil, dočim se je druga v svrhu zaslišanja neke priče preložila. O izidu zadnje in o raznih podrobnostih njegovega paševanja bomo še poročali. — Zanimivo je tudi, dasiravno bi si kot jurist moral biti svest gotovega poraza, da je za to poslal odvetnika iz Trsta k razpravi, ki je pa ravnotako malo opravil, kakor bi bil on sam. Očividno je imel namen plačati oba odvetnika. Ker se pa vedno med ljudstvom čujejo razne pritožbe čezenj, bi bilo pač dobro, da si tega moža prihodnjič malo bolj pri luči ogledamo in preiščemo obsti in puhlo juristično naziranje. Toliko na Vašo addresso za danes.

Ančka luč.

Splošni pregled.

Glasovi o delegacijskem zasedanju.

Nemški in italijanski listi so z Aehrenthalom zadovoljni. Nemci res Aehrenthalu

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

[129]

Za hip mu je šinila v možgane misel o samoumoru. Toda samoumor zahteva krepke odločnosti duha in neke vrste telesnega poguma, ki ga grof ni imel. Zato je opustil to misel in zamrmral samo:

„Izgubljen sem!“

Nato je obnovil pogovor z Ragastensom:

„Ali mi niste pravkar povedali, gospod, da je na vašo glavo razpisana nagrada?“

„Žal da; saj vidite, kako sem potr od strahu in skrbi! Tako mi je, kakor da bi bil že obglavljen...“

„In zdaj namerjate zapustiti Italijo?“

„To še ni moj trdni namen, gospod grof.“

„A nekaj morate vendarle namerjati za najbližji čas? ... Na begu ste; torej se ne morete ustavljati, niti prekiniti svoje poti za dalje časa...“

„Nič se ne bojte zame,“ je naglo odgovoril Ragastens „Govoriva rajše o vas, gospod grof...“

„O meni! ... To je kaj enostavno, gospod,“ je dejal grof Alma z bridkostjo. „Prosil bom kakega veljaka, naj moji potrtosti ne odreče svojega zavetja...“

„Zakaj pa se ne marate vrniti v Monteforte? ...“

Grof je nekako obupno pogledal Ragastensa. Ta pogled se je vitezu skoraj zasmilil.

„Čujte, gospod grof,“ je dejal mahoma, „ali hočete, da govoriva odkrito? Ali hočete, da z malcem poguma poskusiva razmotati vaš položaj?“

„Moj položaj!“ je rekel grof visokomerno. „Jaz sam sem njegov sodnik, gospod.“

„To je zmota, gospod grof! Njegov sodnik sem tudi jaz!“

„Vi? Kako neki? Saj vas niti ne poznam...“

„Zato ker sem pravkar rešil več nego življenje: rešil sem vas izdajstva...“

„Gospod!“

„Beseda ni strašnejša od stvari! Vi gospod, pravite, da me ne poznate. Tudi jaz vas jedva poznam... Toda kolikor sem slišal o vas ob izvestnih prilikah, je zadoščalo, da sem slutil to, kar se je zgodilo... Astorrov pogovor z Garconijem mi je razjasnil ostalo: to je, da ste zapustili svoje mesto in svojo grofijo v trenutku, ko jih ima Cezar napasti... Če se ne motim, se pravi temu izdajstvo...“

„In potem, gospod?“ je dejal grof ter prebledel.

„Zdaj naletim na vas; obvestim vas, da vam Borgijci, neusmiljeni in izdajalci v svojih obljubah, kakor je njih navada, pripravljajo ječo... Nekaj se zaokrene v vašem duhu. Ozirate se nazaj in groza vas je poti, po kateri ste hodili. Zdi se vam, da se je odprl prepad med vami in vašimi prijatelji, vašimi vojaki, vašo lastno rodbino... in da nikdar, nikdar več ne boste mogli premostiti tega prepada.“

Ragastens je govoril z zgovorno vneto. Njegovo poštenje se mu je svetilo v očeh. Grof Alma ga je z začudenjem poslušal. In streslo ga je, ko je Ragastens nenadoma dodal:

„Kaj pa, če bi vam jaz pomagal prekoračiti ta prepad?“

„Nemogoče je!“

Zdaj je grof Alma vsaj že dopuščal razmotrivanje z Ragastensom.

„Nemogoče!“ je vzkliknil vitez. „Bežite! To bomo šele videli. Glavno je, da hočete, kdor hoče, ta more.“

„Toda naposled, gospod, zakaj se tako živo zanimate za to, kar namerjam storiti in kar se ima zgoditi z mano?“

Zdaj je bila vrsta na Ragastensu, da pride v zadrego. Tega vprašanja se ni bil nadejal. Saj vendar ni mogel odgovoriti grofu:

„Če vas hočem privedi nazaj v Monteforte in če vam

branim izdati vašo stvar, vam branim zato, ker ljubim vašo hčer!“

Toda brž se je osvestil ter odgovoril:

„Gospod, zanimam se za vas, kakor se zanimam za vse tiste, ki so jih Borgijci oškodovali... Sam sem trpel zaradi njih, in zato je naravno, da se moja simpatija tem bolj obrača k tistim, ki so prišli zaradi njih v trpljenje...“

„In menite, da je zame kako častno sredstvo, s katerim bi si mogel pomagati iz tega položaja?“ je vprašal nato grof Alma.

„Ne samo da mislim, nego prepričan sem celo. Sicer pa zavisi sredstvo samo od vas.“

„Izjavite se, gospod, in prisegam vam, če mi pomorete v resnici, se nekega dne ne boste varali o moji hvalečnosti.“

„Ah, gospod grof, to je beseda, ki vas je gotovo še enkrat spomnil!“

„In dobrodošli boste, kadar me je spomnite. Govorite torej.“

„Vse zavisi od vaše volje, gospod grof... Če mi dovolite govoriti z brezobzirno odkritosrčnostjo, vam povem, da je vaš sedanji položaj tako strahovit, da si človek težko misli enakega. Ako bi se mi katerikrat pripetilo, da se znajdem v njem, se mi vidi, da bi mi smrt edina nudila izhod...“

„Torej mi priporočate samoumor?“

„Ne! ... Pokazati vam hočem samo, da vas smrt v takih okolišnih ne sme plašiti, nego se vam mora predstavljati celo kot osvoboditeljica.“

„Eh, gospod, smrt me ne plaši nič bolj kakor koga drugega... Bojim se le hrupa in zavozljajev...“

„Če vas smrt ne plaši, se ne smete bati, postaviti se odločno na čelo hrabrih mož, ki vas čakajo in zaupajo v vas. V tem slučaju vam preostaja dvojce: ali padete na bojišču in umrete potemtakem koristne smrti, ker umrete v obrambi svoje posesti in svojih pravic — ali pa ne padete, in obdržite vse ugodnosti, ki vam jih nudi vaš grofovski naslov in ena najlepših grofij...“

(Dalje.)

nimajo kaj očitati in z veseljem pozdravljajo njegove simpatije do Nemčije. Tudi Italijani so zadovoljni, le to jim ni všeč, da Avstrija v vprašanju glede Krete drži s Turčijo. Tako se torej ni bati niti za trozvezo, niti za kako „presenečenje“ od juga.

Plojev govor.
Plojev govor, ki je izražal najudanejšo zaupnico Aehrenthalovi politiki, je razburil vse slovansko časopisje. Dr. Kramarjev govor, ki je napravil globok učinek na vse kroge, je bil tako umesten, da bi bil prišel od druge in celo nemške strani, še hujši napad, ako bi ne bil dr. Kramar tako vsestransko pojasnil položaj. Utis, ki ga je napravil Kramarjev govor je skazil hofrat Ploj, ali po naročilu slede, ali ne, kdo ve. Plojev govor je postavil nas v čudno luč in kaže tudi na razmere v slovanski enoti. Plojeva hofratska karijera, — kakor se v zadnjem času boljbolj kaže — se razvija na slovanski in slovanski račun, tako da bo treba prositi: obvaruj nas Bog Plojevih posredovanj in zaupnic.

Pred volitvami na Hrvaškem.
Ban Tomašić je slabo opravil svoje poslanje, kakor mu je naročil gospod Khuen. Niti ni razbil koalicije, niti se mu ni posrečilo ustanoviti novo svojo stranko. Ob-ljubljaj je sicer ban v Pešto lepe uspehe, ampak varal je sebe in druge. O Slavoniji je mislil, da bo njegova, toda tudi ta gre svoja pota. Dne 28. t. m. bodo nove volitve. Boj bo zelo hud. V 88 volilnih okrajih kandidira 240 kandidatov. Hrvatska samostojna stranka (združena stranka prava in napredna) ima kandidate v 47 okrajih, srbska samostojna stranka kandidira v 19 okrajih, klerikalci, t. zv. krščanski socialci združeni s Frankovci v 20 okrajih, Radičeva agrarna stranka v 20 okrajih, srbski radikalci v 14 okrajih, socialni demokrati v 21 okrajih, poslanik Supilo kandidira v svojem okraju, dozda brez protikandidata.

Portugalsko.
Cerkveno premoženje.
Z odpravo samostanov bo nova republika dobila 200 milijonov ki se bodo porabili za šole. To se vidi, kako veliko je premoženje mrtve roke. V Avstriji znaša to premoženje 1000 milijonov.

Volitve.
Prihodnje volitve se bodo vršile po splošni in enaki volilni pravici.
Kralj.
Anglija, ki je sprejela za zdaj ubeglega kralja, se s tem nikakor ne če v mešavati v notranje portugalske razmere. Angleškemu poslaniku so se izročile razne kraljeve stvari, ki so osebne značaja.

Pascendi, Motu proprio, Maxima cura etc. etc.
Kakor poročajo monakovski listi, je papež izdal nove odredbe proti modernizmu, ki so za Avstro-Ogrsko še poostrene. Glavna določila so: 1. Bula „Pascendi“ se mora do skrajnosti izpolnjevati. 2. Katoliška društva, zveze etc. morajo priseči, da stoje na strogo katoliškem stališču. 3. Uredniki katoliških listov morajo priseči, da bodo v smislu papeževih določil delovali jednako, kakor duhovniki, ki poučujejo. 4. Vsak katoliški časopis dobi duhovnika kot cenzorja, da pazi na pisavo. Nad pisavo listov je treba čuvati, kakor nad poukom učiteljev in profesorjev. — To je torej najnovejše. Morda pride kmalu zopet kaj novega. Mi imamo le pripomniti, da so za naše

klerikalce ta določila odveč, ker jih že zdaj izpolnjujejo. So bolj papeški ko papež sam.

Čenstohovska afera.
Kadar pride na dan kak dogodek, ki pojasnjuje v jasni luči notranje razmere v katoliški cerkvi, v njenih župniščih in samostanih, takrat porabijo klerikalni časopisi vsa sredstva, da bi pokazali čistost in nedolžnost katoliške cerkve in njene duhovščine. Rjovejo kakor mrcina, ki se je vjela v past. Najprej taje, potem se odrekajo ljudi, ki so se pregrešili, nazadnje, ko morajo pa priznati, zvale vso krivdo na druge. Tako so najprej izobčili meniha Maczocha, potem so rekli da je kriva ruska vlada in čez noč je menih Maczoch postal — ruski špijon, detektiv, ki je bil baje v zvezi s policijo. Stvar se ni obnesla, Maczoch je bil menih in drugi tudi. — Več zloglasnih žensk je zapustilo Čenstohov, ker menda poslej ne bo več toliko kupčije. V sobah samostana so našli zalogo raznih priprav za perverzno spolno občevanje. Zanimivo je tudi, kako je s trupom, ki so ga našli. Menih Jodl je bil baje zastupljen in že preje so bili nekateri slučajji smrti sumljivi. Razprava bo odkrila najbrže še mnogo zanimivega. Poljaki hočejo, da ostane čudodelna podoba v Čenstohovu. O tem bo določal papež. Ljudstvo neče verjeti, da so se godili taki zločini. Ljudstvo rado veruje v nemogoče stvari, o mogočih stvareh pa pogosto misli, da so nemogoče.

Proti draginji

priredi narodno-napredno politično društvo „Skala“ v nedeljo 27. t. m. velik društven javen shod.

Dnevne vesti.
Zimski vozni red dobijo čitatelji „Jutra“ brezplačno, kot so dobili poletnega. Tudi ta vozni red je izdala „Prva anončna pisarna v Ljubljani“. Priložimo ga najbrže prihodnji sobotni številki. Dobijo ga naročniki, kakor tudi oni, ki „Jutro“ kupujejo v tobakarnah.
„Učiteljska tiskarna“ se preseli prihodnji teden v novo poslopje in takrat začne izhajati „Jutro“ tako zgodaj, da ga bomo mogli razpošiljati s prvimi jutranjimi vlaki. V ljubljanskih tobakarnah se bo dobival naš list že okoli 6. do pol 7. ure zjutraj, ko se bo tudi ljubljanskim naročnikom že raznašal. „Jutro“ se je vsem zelo priljubilo, samo na to so se vsi pritoževali, da ga prepozno dobijo. Sedaj odpadejo tudi te pritožbe. Od 1. novembra se bo nahajalo v novem poslopiju „Učit. tiskarne“ (v Frančiškanski ulici) tudi uredništvo in upravništvo „Jutra“ in s tem bo zelo olajšano posebno poslovanje uredništva. Stavba tiskarne je vseskozi moderna in odgovarja vsem zahtevam, tako, da bo „Učit. tiskarna“ lahko služila mnogim drugim za vzor.
„Slov. Narod“ — Pirčev organ. Sedaj vemo, zakaj izhaja „Slov. Narod“ dvakrat na dan: za to, da ima g. Fr. Pirč kje priobčevati svoje pamflete proti našemu glavnemu uredniku. Ti pamfleti izhajajo sicer z opazko, da uredništvo ne prevzame nobene odgovornosti za njih, ali izhajajo vendar v uredniškem delu lista in ne med oglasi, kjer se sicer priobčujejo „Poslana“. Mi ne bomo več reagirali na Pir-

čeve klobase, ker se nam zdi preneumno prerokati se z domišljavim kanonirjem.

Hofrat Ploj je že zdavnaj zaslužil, da bi šel v pokoj — vsaj kot slovenski politik. Kar ta mož dela v delegacijah, presega že vse meje dopustnega, ker njegovi volilci ga vendar niso izvolili za svojega poslanca za to, da bi vporabljal mandat za dosego bogsigavedi kakih svojih osebnih ciljev. Ako hoče biti dr. Ploj Aerenthalov hlapec, mu tega nihče ne brani, ali potem naj vsaj enkrat javno prizna, da je v prvi vrsti hofrat, Slovenec pa samo toliko, kolikor mu to dovoli Aerenthal in potem naj gre kandidirati — ako misli, da bi se državni zbor podrl, ako on ne bi bil poslanec — v kak nemški okraj. Te pravice pa nima, da bi s klečeplazenjem pred grofom Aerenthalom sramotil — slovenski narod, ki ga tako sramotno zastopa.

Učit. gospodarska in kreditna druga se je ustanovila za ves avstrijski slovanski jug v nedeljo 16. t. m. v Celju. Ta zadruga bo v gospodarskem in socialnem oziru velikega pomena za slovensko učiteljsvo. V načelstvo so bili izvoljeni: L. Černe, predsednik; A. Gnus, podpredsednik; Fr. Voglar, blagajnik; F. Brinar, tajnik; odborniki pa N. Knapič, A. Pesek in E. Slanc. O namenu in programu te zadruge, ki postane gotovo zelo važen činitelj v slovenskih pokrajinah, poročamo kmalu bolj obširno.

Dve zmagi. (Z dežele.) Z bahavostjo hočejo klerikalci prikriti dejanski položaj na deželi in varati celo javnost. V tem so pravi umetniki. Bili so res časi, ko so bili upravičeni napisati: „Vi, liberalci, prirejte veselice, mi pa pojdemo od zmage do zmage“. Njih terorizem, ki je prekoračil in razbil vse meje človekoljubja, je izgubil po nekaterih krajih Dolenjske vse pametne ljudi. Brezobzirna klerikalna sila je naletela na tako krepak odpor, da bi človek pred par leti ne smel na kaj takega niti misliti. Zmagala je plemenita stran našega naroda in že se kažejo klerikalcem — vrata. Udajajo se jezuitizmu, češ, da namen posvečuje sredstva; toda njih sredstva so že tako podla, da odkrivajo ljudem oči in jim pri volitvah dajejo dejansko najtežje zausnice. Zmagonosno se je začel boj pri občinskih volitvah v St. Rupertu in Veliki Loki! Dve občini, ki sta jako temeljito pomeli iz občinskih odborov osrečevalce župnike in njih privržence. St. Rupert je zmagal v vseh treh in Velika Loka v dveh razredih, dasi so bili prej popolnoma klerikalni. Učinek naprednih zmag je nekaj neverjetnega za klerikalce. Navajeni plahega umikanja kmečkih volilcev, so ostrmeli ob ti možati odločnosti in samozvesti. Je užitek, gledati blagoslovljene može, kako jih tare obnemogla jeza in se jim spreminja barva na obrazu. Ni jim šlo v glavo, ali so sanje ali resnica, da jih je začelo to verno ljudstvo po zaslugi soditi in obsojati. Slišali so se glasovi: „Bili smo neumni, a od sedaj ne bomo več.“ Tako govorniki ljudje, ki vedo, da vodi klerikalna politika v propast celega naroda. Razume se, da bodo hoteli ovreči volitve. „Slovenec“ je na to že namigaval. Sicer pa, svobodno pot klerikalcem. Ne bojimo se novih volitev, kajti naše prepričanje je stalno in ne izkorenini ga nobena sila več. Podajemo to napredni javnosti, da si ustvari objektivno sliko o klerikalni moči na deželi. Razpršiti se mora bajka o klerikalni nepremagljivosti. Prav ima mladina, svesta si zmag, kliče po delu med ljudstvom. Mejnik je zasajen in mladina ima dovolj energije in volje, da gre naprej do novih zmag in pokaže klerikalno baharijo v vsi svoji nagoti.

Velik shod proti draginji priredi prihodnjo nedeljo narodno-napredno politično

društvo „Skala“. Vsak dan razstoče cene pri vseh živilih zahtevajo, da ne da duška svojim čutilom le en stan, marveč da na javnem shodu protestirajo proti draginji najširši sloji in zastopniki vseh stanov. Če se vrše po vseh drugih mestih velikanski shodi, na katerih se mogočno povzdiguje glas za odpomoč proti podraženju živil, ne sme zaostati Ljubljana. Le če pritisna odpor od vseh strani istočasno, se merodajni faktorji ne bodo mogli več braniti, da ne bi izdali odredb, ki bi zmanjšale bolj in bolj razstočo bedo ljudstva. Na velevažen in velepotreben protestni shod „Skale“ proti draginji opozarjamo že danes vse prizadete, da se ga v čim v največjem številu udeležijo! **V nedeljo vsi na shod!**

Izpraševalna komisija za ljudske in meščanske šole. Ministrstvo za uk in bogocastje je za dobo od 1. 1910/11 do 1912/13 imenovalo članom izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom sledeče gospode: za ravnatelja deželnošolskega nadzornika Franca Levca, za namestnike pa Antona Črnivca, ravnatelja tukajšnjega učiteljskega in profesorja Franca Orožna in Martina Sinkovca. Članom komisije so pa imenovani: profesorji Anton Funtek, Franc Suher, dr. Valentin Kušar, Rudolf Peerz, Josip Verbič, dr. Ivan Orel, Anton Dekleva, Josip Gorenčan in učitelji Anton Majer, Ivan Krulec in Viktor Jaklič, vsi v Ljubljani. Vrhtega je naučno ministrstvo deželni šolski svet pooblastilo, da sme v slučaju potrebe pritegniti k komisiji še sledeče člane: za francoščino prof. dr. Franca Šturma, za geometrično risanje profesorja Franca Kellera in Josipa Mazita, za ženska dela Pavlo Renzenberger, za specijalni izpit iz klavirja pa prof. Josipa Pavčiča.

Ljubljanski kateheti za portugalske menihe. Kateheti na ljubljanski realki in na par drugih zavodih priporočajo mladini v molitev portugalsko duhovščino, izgnane menihe, nune itd. Dvomimo da bo kaj pomagalo, mislimo pa tudi, da ima slovenska mladina mnogo važnejšega posla, nego moliti za „žrtve“ portugalske revolucije. Obsojamo pa to priporočanje v molitev tudi zato, ker nima s šolo nič skupnega in se s tem razširjajo med mladino nazori, ki ne odgovarjajo resnici. Kako bi planili klerikalci po profesorju, ki bi proslavljal sedanjo revolucijo. Naj se gospodje rajši potrudijo, da bodo svoj predmet podajali, kakor določa učni red.

Velitev na Veliki Loki. Pred tedni je „Slovenec“ očitel naprednjakom, ki so imeli na Veliki Loki zaupni sestanek, da ne vedo, da ne spada Velika Loka pod novomeški volilni okraj. Volitve na Veliki Loki pa so dokazale, da so naprednjaki dobro vedeli, kam spada Velika Loka in so se tudi potrudili, da je ostala tam, kamor spada, namreč v naprednem taboru. Zmaga na Veliki Loki je najlepši odgovor na „Slovenčev“ prezgodnji smeh.

„Kdo je največji sovražnik ljudstva?“ Za to uganko je razpisala klerikalna „Reichspost“ tri nagrade. Prvo nagrado je dobil odgovor: „Brezverski učitelj“, drugo: „Židovski časopisje“, tretje „Alkohol“. Čedno je pri tem, da katoliško klerikalni časopis ne ve, da je največji sovražnik ljudstva že od nekdaj — hudič. On je zmolił Adama in Evo, da sta bila Bogu nepokorna, ko ni bilo niti brezverskih učiteljev, niti židovskega časopisja, niti alkohola. On je zapeljal tudi menih Macocha in njegove tovariše — kakor trdi Macoch sam — da so v čenstohovskem samostanu uganjali svinjarije, vsled katerih ima sedaj katoliška cerkev tako sramoto. Prvo nagrado naj dobi Macoch — ali pa mora katoliška cerkev izbrisati satana kot

Mali listek.
Nekaj o mohorjevih knjigah.
Letošnji dar „Mohorjeve družbe“ je prav lep. Celih sedem knjig: Koledar, Zgodbe, Zgodovina slov. naroda, Trije rodovi, Drobne povesti, Večernice, Slovenske legende in po vrhu še Sveta spoved, kakor si jo misli mons. Podgorc. Torej mnogo knjig in vse precej obširne nekatere tudi ilustrirane. Vseh udov je 85.889, 275 več, nego lani. Res, lepo število!
Najbolj je napredovala lavantinska škofija z 868 udi, in Amerika z 314 udi, s čimer se je pokril oni minus, ki je nastal drugod, največji je v ljubljanski škofiji (390, manj, nego lani.) Toda napredek je in mi ga družbi privoščimo.
Za prihodnje leto namerava družba sledeče knjige: Koledar, Zgodbe, Deseti brat (ilustriral Ivan Vavpotič), Nežnim srcem (spisal Ks. Meško ilustriral S. Šantel). Razne povesti, Hrvati, Molitvenik za šolsko mladino. Moramo reči, da smo se tega programa za prihodnje leto razveselili, in upamo, da ob letu ne doživimo razočaranja. Veseli nas, da pride „Deseti brat“ v zadnjo slovensko kočo, posebno, ko v taki izdaji, ki jo bodo krasile Vavpotičeve

ilustracije; istotako pričakujemo, da bo g. Meško nežnim srcem znal mnogo lepega povedati in da bo g. S. Šantel isto tudi s slikami povedal. Pozdravljamo torej v družbi ta napredek, da ne pozna več samo enega slikarja A. Koželja, ki je bil zdaj za vse mohorjeve knjige privilegiran slikar — ali po pravici, ali ne to prepustimo drugim — in da je izročila dvojce del dvem našim najboljšim ilustratorjem. Upamo, da se bo družbi ta dobra volja, — namreč dati narodu par umetniških knjig z umetniškimi ilustracijami, dobro izplačala in da bomo v prihodnjih letih doživeli še kaj takih obljub in izdaj. Toda o tem drugo leto, ko bomo imeli knjige ne samo na papirju, ampak tudi na mizi.

Kaj pa z letošnjimi?
Pojdimo po vrsti. Koledar je letos brez onega velikega imenika, ki je pokril navadno 4/5 celega koledarja za to, da so slavoželjni ljudje videli tam svoje ime, ali kaj. Imenik bo poslej samo vsako tretje leto, ker so izpremembe minimalne (v 2 letih se na vsem imen spremeni le eno). Namesto imenika, bo družba rajš lepše opremila druge knjige. To je prav. Morda se bodo ljudje privadili in bo imenik iz ostal lahko še za več let. Namesto imenika spredaj, ki navaja zdaj samo poverjeništa, poverjenike in število udov, je zrastle koledar zadaj z inserati. Tudi to je prav.

Nekdo se je sicer pritožil, da je v inseratih tudi inserat za „Florijana“, in da družba s tem dela za alkohol, toda na take pritožbe se družba ne more ozirati, ker bi s tem ne bilo pomagano abstinentom. Koledarjeva vsebina je zelo mnogovrstna, obsega ravno 100 strani velike koledarjeve oblike. Seveda je vprašanje, če je tudi vse pravo in dobro, kar je na teh 100 straneh. Tako je članek o Ferrerju zavit, in enostranski. Ako gre klerikalno časopisje v tem svoja pota, naj bi koledar, ki je namenjen vsem slojem, ne hodil za njim. Nasprotno se je seveda Luegerju, ki je toliko storil za nas, posvetilo tri strani. Razprave, kakor je „Darwinizem in krščanstvo“ so tudi brez pomena, ako niso znanstvene. O tem bi se dal napisati poseben odgovor.

Vemo, kaj je namen Mohorjeve družbe, toda vzgajati se še ne pravi fanatizirati. Vemo, da je Mohorjeva družba pri nas eden glavnih stebrov klerikalizma, toda nismo proti nji, pripoznavamo njen pomen, in le obžalujemo, da nimamo enako razširjenega društva, ki bi izdajalo za isti denar isto-toliko knjig, društva, ki bi stalo na narodnem in kulturnem stališču; toda ako družba ne sme stati na drugem stališču, morala bi vsaj stati na odločnejšem narodnem stališču. Toda vse besede o tem bi bile odveč in se omejimo le na par opazk.

Leposlovnega berila je letos mnogo, dobrega in slabega. Družbo bi le opominjali, da naj ne izdaja tendencioznih povesti, ker jih narod ne mara. Pridružujemo se mnenju onih, ki so za dobre prevode namesto slabih originalov, seveda se ob enem bojimo vseh mogočih tendencioznih romanov. Priporočamo družbi, naj začne izdajati Julesa Vernea s čimer bo ustregla ljudstvu in posebno mladini. Takih spisov nam najbolj manjka. Naravnost sramotno pa je za gotove ljudi, ki napadajo družbo zaradi — pisateljev.

Že lansko leto se je morala družba zagovarjati in letos se mora zopet — zaradi Gangla. Družba ima prav, ako pravi, da gleda na delo, ne na človeka; obljubila je sicer lani, da se bo poslej čuvala, to pa ne vemo, če bo prav. Ali naj pišejo za družbo sami posvečeni pisatelji? Mislimo, da bi potem bil dar družbe, vedno bolj klavrn. Kaj bi s tem dosegli. Nasprotno: družba naj skuša pridobiti si kolikor mogoče sotrudnikov, in naj ne misli, da se s tem kaj pregreši. Napadati družbo zaradi pisateljev, to je skrajni klerikalni fanatizem. Poleg treh zbirk povesti nam ugajajo legende, posmrtno delo dolgoletnega sotrudnika M. dr. A. Medveda. V predgovoru izdajatelj označuje svoje stališče, sprejel je le take legende, ki so primerne za ljudstvo. Najlepše so pač Medvedove,

največjega sovražnika ljudstva, katero čast je imel vrag od nekdaj.

„Matica Slovenska“ vabi na sejo „Tehniškega odseka“, ki bo danes dne 18. oktobra t. l. ob 6. uri zvečer v društveni pisarni. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika in poročila uprave. 2. Poročilo sodelavcev „Tehn. slovarja“. 3. Študija o slovenski hiši. 4. Organizacija tehnikov. 5. Slučajnosti. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za naša tehnična vprašanja.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Avstrijski poslanik v Črni gori v avdi-jenci pri cesarju.

Dunaj, 17. oktobra. Te dni je sprejel cesar v posebni avdienci avstrijskega poslanika v Črni gori, ki se je udeležil tudi carinskih in trgovinskih pogajanj. Obenem se je razmišljalo tudi vprašanje o obisku črnogorskega kralja na dunajskem dvoru. Termin za obisk se je določil v sredi meseca novembra. Kralj Nikita ostane na Dunaju le kratek čas, ker nato takoj odpotuje v Petrograd.

Bolezen srbskega prestolonaslednika.

Dunaj, 17. oktobra. Danes se je vrnil na Dunaj zdravnik profesor Hvostek, ki je bil poklican v Beograd radi bolezni srbskega prestolonaslednika Aleksandra. Hvostek je izjavil, da je bolezen prestolonaslednika Aleksandra zelo nevarna, toda kriza bo nastopila prihodnji teden.

Belgrad, 17. oktobra. Zdravstveni položaj prestolonaslednika Aleksandra je neizpremenjen. Katastrofe je pa pričakovati samo v tem slučaju, ako se bo bolezen komplicirala.

Grof Hedervary nevarno obolel.

Budimpešta, 17. oktobra. Ogrski ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary je na očen tako nevarno obolel, da skoro popolnoma nič ne vidi. Hedervary se bo moral pustiti operirati. Njegova očesna bolezen je posledica malarije, katero je dobil lansko leto.

Portugalska.

Pariz, 17. oktobra. Te dni izda nova portugalska vlada dekret, s katerim se odpravlja gosposka zbornica, državni svet in vsi plemenitaški naslovi. Vsi zavodi, katere so dosedaj oskrbovali menihi, pridejo v državno oskrbo. Dekret vsebuje tudi večni izgon dinastije Braganza iz Portugalske.

Muromcev umrl.

Moskva, 17. oktobra. Danes je umrl v Moskvi slavni ruski jurist in bivši predsednik prve ruske dume, Muromcev.

Nemiri v Perziji.

London, 17. oktobra. Ker nemiri v južni Perziji še vedno nočejo ponehati, je angleška vlada izdala na perzijsko vlado ostro noto, v kateri ji naznanja, da bo izvajala posledice takoj kakor hitro ne prenehajo nemiri.

London, 17. oktobra. Angleška vlada namerava v slučaju, če v Perziji takoj ne nastane red, izvesti rusko-angleški dogovor iz leta 1907, po katerem ima Anglija pravico podjarmiti južno, Rusija pa severno Perzijo. Splošno se smatra angleška nota kot ultimatum perzijski vladi. Ker pa je perzijska vlada popolnoma brez vsake moči, se splošno pričakuje, da je eksistenca Perzije v veliki nevarnosti.

Predlog o manjšinskih šolah.

Praga, 17. oktobra. Nemški delegati češko-nemške narodno-politične komisije so izjavili, da so pripravljene dopustiti predlog o manjšinskih šolah in njih varstvu. Sicer

ki jih je tudi največ. Ilustracije bi bile lahko lepše. Največje zanimanje je budila „Zgodovina slovenskega naroda“. Pisatelj dr. Gruđen je strokovnjak, ki pozna dobro ravno to dobo, ki je obdelana v tem delu (do l. 1000.) Izide celo delo v petih zvezkih. Tudi je skušal biti nepristranski, toda ni bil. Stara naša zgodovina ima morda ravno za ljudstvo še kaj drugega zanimivega, nego razne cerkvene razmere. Na strani 26. čitamo: Slovenska vernost in pobožnost je že v 12. stoletju tako slovela, da je celo nemški zgodovinar Helmold, ki je šivel v daljni Prusiji, pisal o Slovencih: „Karantanci (Slovenci) sosedje Bavarcev so zelo pobožni ljudje. Nigga naroda, ki bi bil vdan Bogu in duhovnikom, kakor je ta.“ Pač lepo izpričevalo iz tujih ust, dostavlja pisatelj. Lepo izpričevalo? Morda. Ako bi bil Helmold pisal: Nihče ne brani rodu in domovine tako, kakor Korotanci, bi bilo morda lepše. Tako se je torej že takrat začelo. Ako je zgodovina učiteljica življenja, potem bo ta „Zgodovina“ učila onega, kar ne vodi k slavi narodov. Mislimo si, kaj šele bo, ko pridemo do reformacije. Ilustracije te knjige bi morale biti lepše. O knjigi se bo dalo gotovo še mnogo povedati, kakor tudi o družbi in naši zgodovini in bodočnosti.

se ta nikakor ne smatra kakor poseben uspeh pogajanj, vendar se radi tega o pogajanjih sodi zelo optimistično.

Hochenburger v Budimpešti.

Budimpešta, 17. oktobra. Avstrijski justični minister dr. Hochenburger je odšel danes semkaj in se je dalje časa posvetoval z ogrskim justičnim ministrom Szekelyjem radi preosnove vojaško pravne reda.

Škof Prohaska — modernist.

Budimpešta, 17. oktobra. Škof Prohaska iz Stolnega Belgrada na Ogrskem, je pred nedavnim časom v ogrski akademiji znanosti predaval o pretiravanju intelektualnosti. Radi tega ga je sedaj na oostrogonskem sinodalnem shodu napadel neki jezuit in mu očital, da je modernist. Škof Prohaska je z ozirom na to izjavil, da poročilo na sinodalnem shodu v Ostrogonu nikakor ni kompetentno, ker ima v tej stvari odločevati samo sveta kurija in nihče drugi.

Pl. Lukacs na Dunaju.

Dunaj, 17. oktobra. Danes je došel semkaj ogrski finančni minister pl. Lukacs s stvarnimi referenti. Obravnavalo se bo namreč o predlogu glede izplačevanja v gotovini.

Venizelos ministrski predsednik.

Atene, 17. oktobra. Kljub vsem protestom od strani Turšije, je popolnoma zagotovljeno, da bo Venizelos sprejel sestavo novega grškega kabineta in se je v tem oziru že pogajal z različnimi strankami. Doseglo se je popolno sporazumljenje.

Naklada na pivo na Češkem.

Praga, 17. oktobra. V davčnem odseku češkega deželnega zbora se je glede naklade na pivo doseglo med Nemci in Čehi popolno sporazumljenje.

Akcije trboveljske premogokopne družbe.

Dunaj, 17. oktobra. Akcije trboveljske premogokopne družbe padajo od dne do dne, sicer v prvi vrsti radi stavke med premogokopnimi delavci. Radi tega trboveljska premogokopna družba letos ne namerava izplačati nobenih dividend.

Stališče Bilinskega.

Lvov, 17. oktobra. „Gazeta Narodova“ poroča, da so vse vesti, da bilo stališče finančnega ministra vitez Bilinskega omajano, popolnoma neresnične. Bilinskega predvsem ne morejo trpeti nekateri Ogrski prijazni avstrijski politični krogi, katerim je odločen nastop Bilinskega proti Ogrski glede izplačevanja v gotovini, zelo napoti. „Gazeta Narodova“ izjavlja, da bi v slučaju, ako bi moral Bilinski odstopiti, noben Poljak ne stopil v Bienenrthov kabinet.

Iz Amerike v Evropo.

New York, 17. oktobra. O avijatiku Wellmannu, ki se je vzdignil, da poleti s svojim zrakoplovom iz Amerike v Evropo, ne prihajajo več nobena poročila. Poročila, ki so prihajala v prvih 24 urah potom brezžičnega brzojava, naznanjajo, da je Wellmann izven vsake nevarnosti. Sedaj so pa nena-doma nastali na atlantskem oceanu velikianski viharji.

New York, 17. oktobra. Na atlantskem oceanu divjajo strašni viharji. Popolnoma izključeno je, da bi se jim mogel ogniti avijatik Wellmann. V New Yorku so za Wellmanna v velikih skrbih, zlasti ker ni še nikdar poprej napravil, s svojim zrakoplovom letalne poskuse.

Spor med socialisti v Moravski Ostravi.

Moravska Ostrava, 17. oktobra. Med tukajšnjimi socialisti je nastal zelo nevaren spor, ki zna imeti dalekosežne posledice. Večina socialistov je izjavila, da izstopi iz rudarske unije in si ustvari svojo posebno narodno in avtonomno organizacijo.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:
Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Poslano*)

Z ozirom na notico v včerajšnji številki „Jutra“ „Kakor na turškem semnju“, izjavljam, da se ne notica ne more nanašati na mene, ker jaz nikomur ne vsiljujem svojega blaga, pač pa gospa Koserjeva nadleguje občinstvo na ulici, vsiljujoč mu svoje blago na ta način, da posameznike kar na sredini ceste prime za rokav in jih vleče v svojo trgovino.

Franja Snoj, trgovka.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

Poslano*)

Odgovor in pojasnilo na dnevno vest „Surovi človek“.

Vzrok, da sem podpisani pahnili g. Josipino Jurda, črkostavčevu soprogo, je sledeči:

Ga. Josipina Jurda se je prišla na vse zgodaj zjutraj prepriat z menoj v mojo de-

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

lavnico in sicer radi tega, ker je njen sin povabil za zadnjo nedeljo mene z družino vred na večerjo; nje pa radi tega ne, ker ni zadovoljen v njeni družbi. Ker se je ga. Josipina Jurda vsled tega čutila užaljeno, je hotela svojo jezo nad menoj stresti, ter si je po daljšem prepiru dovolila mene nazvati s „svinjo“. Nato sem jo nekoliko pahnili — ker je pa slabo stala, je sedla na tla — kar je pa bilo popolnoma opravičeno, in sme biti vesela, da nisem iskal pri sodišču zadoščenja. Pripomnim tudi, da ima ga. Jurda nenavadno hudoben in obrekljiv jezik, in je isto pred davnim časom radi obrekovanja in ker se je prišla prepriat, postavila tudi moja žena na ulico.

Kar se pa tiče mojih rodbinskih razmer, iste nikogar nič ne zanimajo; kajti ako bi že kogarkoli — ženo, otroke ali koga drugega — pretepal, bi se že isti gotovo sam oglašil. Zahtevam pa, da se očitanje, da pretebam ženo, otroke in druge, v tem listu prekličje, ker sem sicer primojan sodnijskim potom zahtevati preklica.

Franc Ramovš, izdelovatelj sodavode.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo v naprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Lokal pripraven za pisarno ali trgovino v bližini Slovenskega trga se odda takoj v najem po nizki ceni. Vprašanja na ins. biro „Jutra“. 332/4—3

Kinematografski in skloptični aparat malo rabljen, model „Pathe“ se proti ugodni ceni prodaja. Sl. društvom, posebno izobraževalnim, se nudi lepa prilika, si tak aparat ceno nabaviti. Pojasnila daje M. Lavrenčič, Dunajska cesta 31. 334/4—3

Za mesec november se odda soba za eno ali dve osebi. Poizve se pri hišniku Domobrnska cesta 5. 333/3—3

Sprejme se gospodilne na stanovanje in hrano na Bregu št. 20, III. nadst. 334/1—1

Stavbišče, okrog 1000 klafter veliko, poleg drž. ceste, v neposredni bližini kolodvora na Jesenicah, se pod ugodnimi pogoji prodaja. Pojasnila daje Viktor Plahutar, p. d. Zaveljčina, na Savi št. 1, Jesenice—Fužine. 335/5—1

Nemoblovanja soba s posebnim vhomom za enega gospoda se išče. — Ponudbe sprejema inseratni biro „Jutra“. 336/3—1

Prodaja se iz proste roke hiša s šestimi stanovanji. Ugodna prilika. Poizve se v Novem Udmatu št. 108. 337/2—1

Reven sedmošolec, gimnazijec, išče instrukcije. Naslov pove inseratni biro „Jutra“. 338/2—1

Dragocen dar

Vam pošljemo z obratno pošto zastoj in franko, ako nam v namen razpošiljanja naših cenikov pošljete

100 naslovov (edino z dežele, ne iz glavnih mest)

zasebnih in državnih uradnikov, učiteljev, vaških duhovnikov, graščakov, gospodarskih uradnikov, tovarnarjev in tovarniških uradnikov, boljše situiranih zasebnih uradnikov, trgovcev, obrtnikov itd. s svojega bivališča in najbližje okolice snažno in razločno na „polo papirja spisane.“

Prodaja patentovanih novosti

Leopold Weiss, Dunaj II. Hofenedergasse 1.

„Mayola“

Chevreaux - svetla - krema

za čevlje vseh vrst usnja!

Mayola je voščeno-oljnata krema; Mayola se vsled tega nikdar ne vsuši; Mayola se sveti takoj brez truda; Mayola konservira vsako usnje; Mayola ga naredi nepremočljivega; Mayola svetloba drži dolgo; Mayola je zajamčeno prosta kislin; Mayola omehča najtrše usnje in ga ohrani mehkega; Mayola je najcenejša krema; Mayola se namaže nalahko na čevlje, se z mehko krtačo krtači in z volneno čunjo odrgne. Vspeh Vas iznenadi;

Mayola se dobi v vsaki trgovini; Mayola je varstveno zavarovana; Mayola se izdeluje edino v kemični tovarni

RUDOLF MAYER, kemik

Asch (Češko).

Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:

FRANC FUCHS

Dunaj XIII/3, Hütteldorferstrasse št. 135.

?	I	?
I	K	O
?	O	?

Najboljša ura
sedanjosti:
zlata, srebrna, tula,
nikelnasta in jeklena se dobi samo pri

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg.
!! Lastna tovarna ur v Švici. !!

?	I	?
I	K	O
?	O	?

Tovarniška varstvena znamka: **„IKO“**

?	I	?
I	K	O
?	O	?

Kupujte „JUTRO“!

Cvetlični salon
ANTON BAJEC
Ljubljana
Pod trančo šte. 2
poleg čevljarskega mostu
izdeluje šopke, vence in trakove. Velika zaloga nagrobnih vencev. Zunanja naročila se izvrše točno.
Cene zmerne.

Model 1910.
Edino zastopstvo znamke

Kinta
je v teku in trpežnosti nedosežno kolo sedanjosti.

Zaloga Puch-koles.
Sprejema kolesa v popravo, emajliranje in poniklanje ter izposojevanje koles.
- Točna, solidna in cena izvršitev. -
K. ČAMERNIK, Ljubljana
Dunajska cesta šte. 9.
- - - Cenik na željo brezplačno. - - -

Vi prihranite denar! Automatični namizni prižigalnik

Lepo darilo! **K 3-80** Lepo darilo!
JOSIP SCHUNDER tehnična pisarna Dunaj XIII., Hütteldorferstrasse 237/V.
Preprodajalci dobijo velik popust! — Pošilja se samo po poštne povzetju. — P. n. restavraciji in kavarnari izjemne cene.

Zboljšana Kneipova metoda in ventilirane spalne čepice

so kot najbolj preizkušeno sredstvo proti nervoznemu glavobolu vseh vrst, proti potjenju, vroči glavi in posledicam, izpadanju in osi-velosti las. Čepica pomiri živce in prozori dobro spanje in spočito glavo.

1 čepica z dvojno ventilacijo . . . K 6—
1 „ „ trojno . . . „ 8—

Balzam pospešujoči rast las in brade z uporabnim navodilom

1 stekleničica . . . K 2.—
1 „ „ „ „ „ 4.—
1 „ „ „ „ „ 6.—

Naročila iz province po pošti le proti povzetju.

Zavoj in spremnica 30 vin. Pri naročilu čepice naj se navede obseg glave.

P. FRÖTSCHER, Dunaj III.,
Barichgasse 17.

Iščejo se zanesljivi raznašalci za „JUTRO“!

A. Lukič Ljubljana, Pred škofijo 19
priporoča po znano nizkih cenah

jesenske in zimske obleke

najmodernejše površnike, zimske suknje
in pelerine za gospode in dečke. Vedno
najnovejša konfekcija za dame in deklice.
Strogo solidna postrežba.

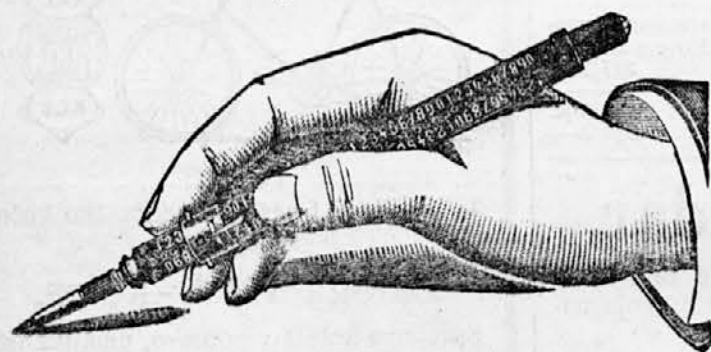
Klobuki, cilindri,

čepice, kravate, perilo, samo za-
danje novosti, v modni in športni
trgovini za gospode

P. MAGDIČ, Ljubljana, nasproti 2
glavne pošte.

Čudež ameriške industrije izumljeno je novo Adirno pero („Maxim“)

s pisalno pripravo za črnilo in svinčnik.

Ta posebno duhovito
sestavljen aparat služi za
bitro in gotovo šeste-
vanje in so njegove glavne
prednosti ob najpri-
prostejši uporabi
in brezhibnem funkcijo-
niranju: na eni strani
veliko razbremenjenje
možgan, ker se celo pri
zdržema večurnem delu
z Maximom ne občuti
nobeno živčno utrujenje,

ki se sicer tako pogosto opaža; na drugi strani zanesljivost in velik prihranek na
času. Cena enemu komadu z lahko umljivim natančnim navodilom K 10-60 po
povzetju, ako se vpošlje denar naprej K 10. Dobiva se pri glavnem zastopstvu
Em. Erber, Dunaj II./8., Ennsgrasse št. 21. Iq.

Milko Krapeš

Jurčičev trg 3 LJUBLJANA Jurčičev trg 3

priporoča svojo trgovino ur, juvelov, raz-
ličnih srebrnih in kinasrebrnih namiznih
oprav itd., itd. 6/10-1

Popravila se točno, solidno in ceno izvrše.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica K 5.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2

Reservni fond K 450.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu priporoča

promese na dunajske komunalne srečke à 18 K žrebanje 2. novembra gl. dobitok 300.000 K.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po čistih

4 $\frac{1}{2}$ %

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

Ustanovljena leta 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastni hiši.

Zavaruje zoper požar na poslopih, pohištvo in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih
sestavah. — Tekom leta 1909. zavarovalo se je 17.230 oseb za kapital nad 143 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 977 milijonov kron.
Premoženje družbe znaša nad 366 milijonov kron.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani

Prešernova ulica števil. 44.

Prireja pogrebe od najpreprostejših do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi s kri-
stalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrlične kakor: kovinaste
in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence umetne, cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Za slučaj potrebe se vljudno priporočajo

Najnižje cene!

TURK in BRATA ROJINA.

Dr. Ivan Oražen ne ordinira do preklica.

Za jesensko in zimsko sezono

prispele nad 35.000 komadov svežega blaga in sicer:

nad 5.000 kom. oblek	za gospode . . . od K 8— naprej
" 2.000 "	" dečke . . . " " 6— "
" 2.000 "	" otroke . . . " " 4— "
" 1.000 "	posameznih hlač, gospode . . . " 4— "
" 5.000 "	pelerin iz velblodje dlake . . . " 6— "
" 1.500 "	površnikov, raglanov in zimskih sukenj
" 500 "	posameznih modnih telovnikov . . . " 3— "
" 18.000 "	konfekcije za dame in deklice kakor paletoti, raglani, mantile, kostumi, pelerine, krila in bluže.

Priznana nizke cene!

Angleško skladišče oblek O. BERNATOVIČ,

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Največja zaloga najfinejših barv in potrebščin

za umetnike, slikarje, kiparje itd., kakor:

Düsseldorfske oljnate barve

v pušicah za umetnike in študijsko slikanje.

Horodamove patentovane akvarelne barve

za šole in v pušicah za študije.

Pastelne barve (stogle)

pristne francoske in za ljudske šole v škatljicah.

14/87

Tempera barve

za srednje in strokovne šole, za umetniške in prijatelje umetnosti.

Firneži, olja in retuše za slikarstvo

Slikarsko platno

Zahtevajte cenik.

z oljnatim in krednim temeljem.

Zahtevajte cenik.

Vzorci za sobne slikarje vedno najnovejše na razpolago priporoča

Adolf Hauptmann, prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.